

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hlušíka, Ph.D., ve věci

žalobkyně: J. D.
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Bílým
sídlem Olivova 553/3, 709 00 Ostrava

proti
žalovanému: Krajský úřad Moravskoslezského kraje
sídlem 28. října 117, 702 18 Ostrava

za účasti
osob zúčastněných
na řízení: 1) M. J.
2) M. J.
oba bytem X
oba zastoupeni advokátem Mgr. Jiřím Mikundou
sídlem Štefánikova 244/18a, 742 21 Kopřivnice

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2019 č. j. MSK 134708/2019, o existenci stavby

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. S.

III. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Podanou žalobou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného specifikovaného v záhlaví tohoto rozsudku, jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Štamberk ze dne 28. 5. 2019 č. j. MEST/SÚ/7041/2018/MJ, kterým bylo k žádosti žalobkyně ve smyslu § 142 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění (dále jen „správní řád“) deklarováno, že právo existence stavby kůlny na pozemku parc. č. XA v k. ú. X ve smyslu veřejnoprávních předpisů na úseku stavebního práva vzniklo.
2. Žalobkyně v žalobě vymezila tyto žalobní body:
 - 1) Závěr správních orgánů, že stavba hospodářské budovy kůlny na pozemku parc. č. XA v k. ú. X (dále jen „stavba“ nebo také „stavba kůlny“) byla společně s rodinným domem ve vlastnictví osob zúčastněných na řízení realizována v druhé polovině 19. století a následně byla prováděna toliko její údržba, je nesprávný. Žalobkyně má za to, že v napadeném rozhodnutí není historický původ stavby kůlny dostatečně důkazně podložen, a že se jedná o stavbu současnou, což dovozuje mj. z toho, že nynější vlastník nahradil kamenné patky sloupů kůlny patkami betonovými. Doložení existence stavby kůlny prostým odkazem na její zápis do katastru nemovitostí neobstojí, neboť historický zápis do katastru nemovitostí dle žalobkyně neprokazuje současný stav stavby. Žalobkyně nezpochybňuje, že v minulosti byla kůlna v katastru nemovitostí zapsána, nicméně uvádí, že následně byla zcela zdemolována a postavena znovu. Žalobkyně se domnívá, že výměnou jednotlivých konstrukčních prvků stavby původní stavba v občanskoprávním smyslu zanikla, přestala být věcí, přičemž žalovaný v řízení nikterak nevyhodnotil skutečnost, zda k demolici původní stavby došlo či nikoliv. Žalobkyně nesouhlasí též se závěrem žalovaného o nepřiléhavosti odkazů žalobkyně na občanskoprávní judikaturu týkající se existence stavby.
 - 2) Žalobkyně opakovaně zdůraznila, že na původní stavbě byly provedeny takové zásahy, které přesahovaly rozsah udržovacích prací původně deklarovaných osobou zúčastněnou na řízení. Správní orgány náležitě nevyhodnotily současný stav stavby.
 - 3) Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné také z důvodu, že žalovaný, resp. správní orgán I. stupně, odmítli provést navržený důkaz ohledáním na místě samém, místo kterého použili ohledání z jiného řízení, což žalobkyně považuje za prvek libovůle. Ve spise rovněž absentuje fotografická dokumentace aktuálního stavu kůlny, zejména ve vztahu k betonáži základových patek. Závěrem žalobkyně navrhl, aby krajský soud sám provedl důkaz ohledáním věci, důkaz fotografiemi, které žalobkyně předloží, a důkaz znaleckým posudkem o stavu a době postavení kůlny a jejího vztahu k historické předloze.
3. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že žalobní námitky kopírují námitky odvolací, s nimiž se podrobně vypořádal v napadeném rozhodnutí. Poukázal na charakter řízení dle § 142 správního řádu, jež má toliko deklarovat, zda určitý právní vztah vznikl a ve které době. Správní orgán se proto zabýval existencí práva provést stavbu, nikoliv dalšími okolnostmi

vzniklými posléze. Připomněl, že realizované stavební práce prováděné na stavbě historické budovy kůlny byly dotčeným stavebním úřadem a také správním orgánem na úseku ochrany památek před podáním žádosti žalobkyně dle § 142 správního řádu několikrát k podnětu žalobkyně prověřovány se závěrem, že na stavbě byly provedeny pouze objektivně nutné udržovací práce a nebyl shledán důvod pro zahájení řízení o odstranění stavby, když bylo konstatováno, že došlo toliko k výměně konstrukčních prvků. Žalovaný dále připomněl, že stavba se nachází v památkové rezervaci, kde jsou veškeré stavební práce pod přísným dohledem, současný stav stavby je mu tedy znám. K námitce absence provedení důkazu ohledáním žalovaný uvedl, že takováto povinnost žalovanému ze správního řádu nevyplývá a jeho provedení vyhodnotil jako nadbytečné, neboť stav na místě samém byl dostatečně prověřen. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

4. Krajský soud ve věci již jednou rozhodl, a to rozsudkem ze dne 15. 10. 2020 č. j. 22 A 92/2019-42, který byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 17. 12. 2021 č. j. 5 As 350/2020-26. Věc byla vrácena Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.
5. Krajský soud v dalším řízení přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
6. Z obsahu správních spisů krajský soud zjistil, že dne 28. 10. 2018 podala žalobkyně u Městského úřadu Štamberk (dále jen „správní orgán I. stupně“) žádost ve smyslu § 142 správního řádu, jíž se domáhala zahájení správního řízení o určení právního vztahu existence stavby (jiná stavba bez č. e./č. p.), jež je součástí pozemku parc. č. XA v k. ú. X (dále jen „kůlna“) ve vlastnictví osob zúčastněných na řízení (každý k ideální jedné polovině z celku). Žalobkyně je přitom vlastníkem sousedního pozemku parc. č. XB v k. ú. X, jehož součástí je stavba č. p. X, rodinný dům, v k. ú. X, jenž přímo se stavbou kůlny sousedí. Konkrétně požádala, nechť stavební úřad sdělí, zda na uvedeném pozemku je stavba; pokud ano, jaká a v jakém rozsahu, kdo je jejím vlastníkem a kdy byla zřízena; pokud se opírá o sousední nemovitost ve vlastnictví žalobkyně, z jakého právního titulu se tak děje; zda vzniklo právo umístit stavbu a postavit ve stávajícím prostorovém vymezení, kdy se tak stalo a jakým rozhodnutím byla stavba umístěna či povolena; pokud se jedná o stavbu nepovolenou, od kdy ji stavební úřad eviduje; zda bylo zahájeno řízení o odstranění stavby.
7. Žalobkyně k výzvě správního orgánu I. stupně ze dne 3. 1. 2019 o doplnění žádosti co do nezbytnosti žádosti k uplatnění jejích práv (srov. § 142 odst. 1 správního řádu) upřesnila podáním ze dne 14. 1. 2019, že stavba kůlny je opřena o zeď nemovitosti ve vlastnictví žalobkyně bez jejího souhlasu, a zasahuje tak do jejích vlastnických práv. Potřebuje proto identifikovat jejího stavebníka pro účely civilního řízení a řízení o odstranění stavby, vědět, zda se jedná o stavbu povolenou či nikoliv. Za účelem realizace udržovacích a zabezpečovacích prací na své nemovitosti musí znát vlastníka sousední stavby. Pro účely budoucích stavebních řízení, která žalobkyně povede, je podstatné znát, zda stavba kůlny je stavbou neoprávněnou a nepovolenou.
8. Správní orgán součinností zjistil, že předmětná stavba kůlny figuruje již ve sdruženém pojištění budov ze dne 9. 2. 1952. Hranice mezi pozemky parc. č. XB a XC v k. ú. X, včetně existující stavby kůlny na pozemku parc. č. XA, byla odsouhlasena v roce 1973

tehdejšími vlastníky sousedních nemovitostí, právními předchůdci žalobkyně a osob zúčastněných na řízení notářsky ověřenými podpisy. Nemovitost žalobkyně č. p. X (rodinný dům) stojící na pozemku parc. č. XB v k. ú. X byla zapsána do katastru nemovitostí v roce 1973 na podkladě rozhodnutí Státního notářství v Novém Jičíně, nemovitost osob zúčastněných na řízení, dům č. p. X, byla zapsána do katastru nemovitostí v roce 1975 při tzv. kompletním zakládání evidence nemovitostí. Žalobkyně nabyla nemovitost parc. č. X na základě smlouvy o převodu nemovitostí ze dne 25. 4. 1977 a darovací smlouvy ze dne 30. 7. 2009. Pro doplnění kůlny do katastrální mapy katastrální úřad vyhotovil záznam podrobného měření změn a v něm podle nového mapování v roce 1978 oddělil parcelu parc. č. XA – zastavěná plocha a nádvoří o výměře 75 m², jejíž součástí je stavba bez č.e./č.p., zaevidováno na LV č. X vedeném Katastrální úřadem pro Moravskoslezský kraj, katastrální pracoviště X, k. ú. X, vlastnickým právem příslušejícím osobám zúčastněným na řízení. Stavební povolení ke stavbě kůlny na pozemku parc. č. XA a hlavního objektu domu č. p. X na pozemku parc. č. XC v k. ú. X, rovněž na sousední dům ve vlastnictví žalobkyně č.p. X, se nepodařilo dohledat a příslušnými vlastníky nebylo předloženo. V případě kůlny se jedná o historický objekt, který tvořil doplňkovou stavbu k objektu č. p. X, a to již v době, kdy tento byl užíván jako Poštovní úřad (kůlna sloužila jako stání pro poštovní vozy a koně). Aktuálně je kůlna využívána jako hospodářská budova a kryté parkovací stání.

9. Dne 25. 4. 2019 vyzval správní orgán I. stupně žalobkyni k uplatnění námitek a důkazů v souladu s § 50 správního řádu, přičemž zároveň upustil od ohledání na místě samém a ústního jednání s odůvodněním, že jsou mu z jeho úřední činnosti dobře známy místní poměry a sám shromáždil dostatečné podklady pro vydání deklaratorního rozhodnutí.
10. K tomu žalobkyně dne 13. 5. 2019 sdělila, že nespornuje pravost důkazů ve správním spise, který prostudovala, má však za to, že místní šetření je nezbytné pro vydání rozhodnutí.
11. Dne 28. 5. 2019 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí, jímž deklaroval, že právo existence stavby kůlny na pozemku parc. č. XA v k. ú. X ve smyslu veřejnoprávních předpisů na úseku stavebního práva vzniklo. Při vydání rozhodnutí vycházel i z vlastních zjištění známých mu z úřední činnosti, a to i v jiných řízeních vedených k podnětu žalobkyně, jak jsou blíže specifikována na straně 4 až 5 prvostupňového rozhodnutí. Stavební úřad konstatoval, že předmětná kůlna představuje stavbu povolenou již v dřívějších dobách, jejíž existenci a bezkolizní užívání prokázal sám čas. Právo stavby vzniklo, byť nebylo možno dohledat dokumenty o tom, kdy stavba vznikla. Nejstarším dochovaným dokumentem prokazujícím existence stavby je doklad o pojištění objektu kůlny z roku 1952. Stavbu nepovažoval za stavbu nepovolenou, přičemž slouží účelu, pro který byla stavebně-technicky uspořádána. To, že stavba existuje, je žalobkyni známo, což plyne z jejích předchozích podnětů a podání adresovaných stavebnímu úřadu. Žalobkyně se stala vlastníkem sousedních nemovitostí dle smluv z roku 1977, resp. 2009, a existenci stavby kůlny po celá léta respektovala. Od roku 2014 nicméně brojí proti stavbě samé či účelu využití, resp. stavebně-technickému stavu a údržbě stavby. To, že se v případě stavby kůlny nejedná o stavbu nepovolenou, již stavební úřad žalobkyni sdělil. Ze shromážděných podkladů dále vyplynulo, že při výstavbě obou staveb – rodinný dům č. p. X a stavba kůlny - se vlastníci vzhledem ke stísněným místním podmínkám dohodli a stavby umístili v dobré víře a ve vzájemné shodě, jak jsou realizovány, což je stvrzeno i stavebně-technickým řešením staveb a potvrzeno i přílohou polního náčrtu č. 012 z roku 1973, jak je potvrzen tehdejšími vlastníky.

12. Odvolání žalobkyně namítající zejména skutečnost, že se již jedná o stavbu novou s ohledem na rozsah provedených prací, a původní věc tedy zanikla, žalovaný zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil dne 12. 9. 2019. Poukázal na specifický charakter řízení ve smyslu § 142 odst. 1 správního řádu a ztotožnil se se závěry prvostupňového správního orgánu, že kůlna je stavbou, která vznikla ve druhé polovině 19. století a na které byly prováděny toliko zachovné udržovací práce. Nejedná se o stavbu nepovolenou, i když se nedochovala původní dokumentace z objektivních příčin (zejména stáří budovy a následné převody vlastnictví). Správní orgán též nepochybil, pokud do okruhu účastníků zahrnul i vlastníky projednávané budovy (tedy osoby zúčastněné na řízení). Provedené dokazování žalovaný hodnotil jako dostačující, a to i s přihlédnutím k zamítnutí důkazu ohledáním na místě samém. Poukázal na definici stavby z pohledu stavebního zákona.
13. Ze správního spisu, jak byl předložen krajskému soudu, se dále podává, že stavební úřad města Štramberku eviduje od roku 2014 ze strany žalobkyně četné podněty směřující jednak ke špatnému technickému stavu kůlny, jednak argumentující zásahy do jejího vlastnického práva. Správní orgány při rozhodování v nyní posuzované věci proto čerpaly i z jiných řízení iniciovaných žalobkyní, resp. podnětů žalobkyně, k zahájení řízení, přičemž konkrétní listiny jsou specifikovány na stranách 4 a 5 rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Správní orgány též konstatovaly, že vlastnictví k předmětné kůlně mohla žalobkyně ověřit z veřejně dostupných listin, přičemž z jejích předchozích podání adresovaných stavebnímu úřadu je patrné, že jsou jí známi vlastníci, samotná existence stavby, jakož i její stav.
14. Ze spisů vedených Městským úřadem Štramberk, jak byly přiloženy ke správnímu spisu a předloženy krajskému soudu v souzené věci, soud zjistil, že:
- osoby zúčastněné na řízení podaly dne 31. 7. 2017 žádost o vydání závazného stanoviska k záměru udržovacích prací kůlny u hradební zdi za domem č. p. X na pozemku parc. č. XA, v k. ú. X, spočívající ve výměně krovu, přeložení stávající krytiny a opravě omítek. Stavba kůlny se nachází v Městské památkové rezervaci Štramberk. Městský úřad Štramberk vydal dne 18. 9. 2017, č. j. 46470/2017/RaA, závazné stanovisko, podle něhož udržovací práce na objektu kůlny spočívající ve výměně krovů, který je napaden dřevokazným hmyzem, v přeložení stávající skládané keramické střešní krytiny a opravě omítek dle stávajícího stavu přístřešku, jsou ze stavebně technického hlediska nutné a žádoucí. V rámci navržených udržovacích prací budou stávající napadené dřevěné prvky nahrazeny shodnými a stávající keramická střešní krytina bude pouze přeložena. Materiálová a tvarová a vzhledová skladba přístřešku za domem se nezmění. Z tohoto důvodu byly výše popsané udržovací práce z hlediska zájmu státní památkové péče akceptovatelné bez zásadních připomínek;
 - dne 18. 9. 2017 pod č. j. 46470/2017/RaA vydal Městský úřad Kopřivnice závazné stanovisko, v jehož smyslu jsou navrhované práce přípustné dle § 14 odst. 2 a 3 zákona č. 20/1987 Sb.,
o státní památkové péči, v platném znění;
 - dne 11. 10. 2017 proběhlo před stavebním úřadem Městského úřadu Štramberk ústní jednání za účasti osoby zúčastněné na řízení, jehož předmětem bylo sdělení této osoby o svém záměru provést udržovací práce na objektu kůlny;

- dne 8. 9. 2017 podala žalobkyně návrh na zahájení řízení o odstranění stavby kůlny stojící na pozemku parc. č. XA a současně na jejím pozemku parc. č. XB, vše v k. ú. X, neboť kůlna je z části postavena na jejím pozemku. Dalším důvodem pro odstranění stavby je skutečnost, že ze stavby kůlny již dlouhodobě zatéká dešťová voda při dešti na stěnu domu ve vlastnictví žalobkyně;
- k návrhu žalobkyně vydal Městský úřad Štramberk dne 16. 10. 2017 pod č. j. MEST/SÚ/5063/2017/MJ sdělení, z něhož se podává, že stavba kůlny byla postavena ve druhé polovině 19 století a tvořila doplňkovou stavbu k hlavní stavbě č. p. X, rodinný dům. K tomuto si zajistil mj. stanovisko Městského úřadu Kopřivnice, památkové péče ze dne 20. 9. 2017, č. j. 46976/2017/RaA, z něhož plyne, že stavba kůlny u hradební zdi za městským domem č. p. X na pozemku parc. č. XA, k. ú. X tvoří nedílnou součást památkově chráněné zástavby na území Městské památkové rezervace Štramberk. Městský úřad shrnul, že v případě předmětné kůlny nelze prohlásit, že by se z pohledu předpisů veřejného práva, tedy stavebního zákona, jednalo o stavbu nepovolenou. Dále vyjádřil názor, že by se v případě stavby části kůlny na pozemku parc. č. XB mohlo případně jednat o stavbu neoprávněnou ve smyslu občanského zákoníku, přičemž uvedené je na místě řešit civilně-právní cestou;
- dne 18. 5. 2018 oznámily osoby zúčastněné na řízení stavebnímu úřadu, že téhož dne zahajují udržovací práce na objektu kůlny, konkrétně údržbu krovu, překlad střešní krytiny;
- dne 22. 5. 2018 stavební úřad pod č. j. MEST/SÚ/3408/2018/MJ sdělil osobám zúčastněným na řízení, že udržovací práce na objektu kůlny – údržba krovu, překlad střešní krytiny, nevyžadují stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu;
- dne 9. 5. 2018 podala žalobkyně návrh na zahájení řízení, v jehož rámci bude okamžitě zjištěn stav provádění udržovacích prací na pozemku parc. č. XA v k. ú. X, v němž mj. uvedla, že v rámci udržovacích prací osoby zúčastněné na řízení zakládají novou stavbu, přičemž kůlna se nachází částečně na pozemku parc. č. XB v k. ú. X ve vlastnictví žalobkyně. Aktuálně je hloubena jáma pro betonový základ. Nejedná se proto o udržovací práce, ale o stavbu, která vyžaduje stavební povolení. Žalobkyně navrhla šetření na místě samém a zastavení prací;
- dne 30. 5. 2018 proběhla kontrolní prohlídka na stavbě „udržovací práce na objektu kůlny“ k podnětu žalobkyně ze dne 9. 5. 2018 za přítomnosti zástupců stavebního úřadu, osob zúčastněných na řízení a zástupce orgánu památkové péče Městského úřadu Kopřivnice. V rámci kontrolní prohlídky se osoba zúčastněná na řízení (M. J.) vyjádřila tak, že patky jsou na původním místě, původně byly kamenné s cementovo-vápenným pojivem, provedl ztužení původních patek betonem. Původně byly v přední části dva sloupky, které nahradil jedním sloupkem. Poškozené napadené prvky krovu vyměnil. Oplechování bude provedeno v mědi. Za orgán památkové péče bylo konstatováno, že z hlediska památkové péče práce probíhají v souladu se závazným stanoviskem č. j. 46470/2017/RaA ze dne 18. 9. 2017. Zástupce stavebního orgánu konstatoval, že prováděné práce byly zkontrolovány, bylo provedeno ztužení původních patek, výměna poškozených prvků krovu na jedné polovině kůlny včetně přeskládání krytiny. Obvodové zdivo rodinného domu č. p. X ze strany kůlny je i po včerejších přívalových deštích suché;

- dne 6. 6. 2018 bylo žalobkyni pod č. j. MEST/SÚ/3224/2018/MJ, stavebním úřadem k jejímu návrhu na zahájení řízení ze dne 9. 5. 2018 sděleno, že prováděné práce na předmětné kůlně jsou v souladu s § 103 odst. 1 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, (dále jen „stavební zákon“) a nevyžadují stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu. Stavební úřad neshledal důvod pro zastavení prováděných udržovacích prací, ani důvod pro zahájení a vedení řízení z moci úřední.

15. Podáním ze dne 14. 2. 2020 předložila žalobkyně soudu znalecký posudek ze dne 11. 11. 2019.
16. Podáním doručeným krajskému soudu dne 14. 7. 2020 žalobkyně doplnila žalobní tvrzení, kdy uvedla, že její zástupce po nahlédnutí do správního spisu u krajského soudu dne 9. 6. 2020 dospěl k závěru, že ve správním spise jsou listiny, které v něm nebyly při nahlížení do spisu před vydáním rozhodnutí, a to např. protokoly z kontrolních prohlídek stavby z jiných spisů. Správní spis stavebního úřadu je veden chaoticky, listiny jsou poskládány bez věcné či časové souslednosti v různých složkách a bez správného označení. Ve spise se nachází různé vytištěné články z internetu a rozsudky v jiných věcech. Soupis písemností je datován ke dni 22. 11. 2019, napadené rozhodnutí však bylo vydáno dne 28. 5. 2019. Ve spise je založena barevná fotografie s popiskem data fotografie po vydání rozhodnutí, přitom není zřejmý důvod jejího zařazení do spisu, pokud nebyla provedena k důkazu. Na str. 4 – 5 rozhodnutí správního orgánu I. stupně je obsažen popis listin, z nichž stavební úřad vycházel, v soupisu písemností však některé listiny nejsou uvedeny, např. protokoly z kontrolních prohlídek. Žalobkyně z uvedeného dovodila, že předmětné listiny nebyly provedeny k důkazu a správní orgán tak zatížil rozhodování procesní vadou. Žalobkyně již v podání ze dne 13. 5. 2019 namítla, že správní úřad vychází z neúplných podkladů a že by měl provést místní šetření. Kdyby se ve spise v uvedenou dobu nacházely protokoly o kontrolních prohlídkách stavby, pak by proti nim žalobkyně brojila, když např. v protokolu z kontrolní prohlídky ze dne 30. 5. 2018 absentuje fotodokumentace měření, záznam, jak staveniště vypadalo, takže nemá žádnou hodnotu.
17. Podáním ze dne 1. 2. 2022 se k žalobě vyjádřily osoby zúčastněné na řízení a namítly, že žádosti žalobkyně o určení právního vztahu nemělo být správním orgánem vůbec vyhověno co do samé podstaty žádosti. Osoby zúčastněné na řízení mají za to, že argumentace Krajského soudu v Ostravě ve zrušeném rozsudku byla přiléhavá. Žalobkyně podle žalobců neosvědčila právní zájem na určení právního vztahu a jeho nezbytnost, když všechny údaje, jejichž určení se žalobkyně domáhá, jsou žalobkyni známy z předchozího správního řízení. Žalobkyně se zcela absurdně domáhá sdělení k otázkám, jež byly předmětem dřívějších řízení stavebního úřadu na základě jejích vlastních podnětů. Žalobkyně se žádostí o vydání rozhodnutí dle § 142 správního řádu pokouší obejít civilní sporné řízení. Osoby zúčastněné na řízení uvedly, že přes tuto svoji námitku považují za správné i argumenty, na základě kterých správní orgány rozhodly o žádosti žalobkyně. Osoby zúčastněné na řízení navrhly zamítnutí žaloby.
18. Podle § 142 odst. 1 správního řádu správní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhodne na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo.

19. Podle § 142 odst. 2 správního řádu podle odstavce 1 správní orgán nepostupuje, jestliže může o vzniku, trvání nebo zániku určitého právního vztahu vydat osvědčení anebo jestliže může otázku jeho vzniku, trvání nebo zániku řešit v rámci jiného správního řízení.
20. Podle § 142 odst. 3 správního řádu pro dokazování v řízení o určení právního vztahu platí ustanovení § 141 odst. 4 obdobně.
21. Podle § 141 odst. 4 správního řádu ve sporném řízení vychází správní orgán z důkazů, které byly účastníky navrženy. Pokud navržené důkazy nepostačují ke zjištění stavu věci, může správní orgán provést i důkazy jiné. Neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází správní orgán při zjišťování stavu věci z důkazů, které byly provedeny. Správní orgán může též vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků řízení.
22. Krajský soud zdůrazňuje, že řízení o určení právního vztahu ve smyslu § 142 odst. 1 správního řádu je specifickým druhem správního řízení, v němž se deklaruje, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá nebo zda zanikl a kdy se tak stalo. Přitom se nemusí jednat pouze o právní vztahy vzniklé či trvající již za účinnosti správního řádu.
23. Judikatura správních soudů (srov. např. rozsudek NSS -ze dne 18. 4. 2007, č. j. 8 As 29/2005 - 71) definuje deklaratorní rozhodnutí obecně jako rozhodnutí, jímž se autoritativně určuje, že tu právo nebo povinnost je nebo není. Těmito rozhodnutími se nezakládají, nemění ani neruší práva či povinnosti jmenovitě určené osoby, ale pouze se jimi autoritativně deklaruje (prohlašuje), že taková osoba práva nebo povinnosti má, anebo nemá. Rozhoduje se tedy o určení právního vztahu, zda tento skutečně existuje, či nikoli, popř. odkdy.
24. Řízení podle § 142 správního řádu má také svá procesní specifika, když podle ust. § 142 odst. 4 se na ně vztahují pravidla určená pro řízení sporná. Dle komentářové literatury (srov. VEDRAL, Josef. *Správní řád. Komentář. 2. vydání*. Praha: BOVA POLYGON, 2012) se v návrhovém sporném řízení neuplatňuje zásada materiální pravdy v tom rozsahu, který obecně platí pro správní řízení podle § 3 a § 50. Správní orgán vychází z důkazů, které navrhli účastníci řízení, a pouze pokud tyto důkazy ke zjištění stavu věci nestačí, může (tedy nemusí) provést i důkazy jiné. Obecná povinnost správního orgánu zjišťovat podklady pro rozhodnutí je ve sporném řízení omezena, což je odůvodněno charakterem sporného řízení, v němž správní orgán stojí nad stranami sporu a účelem rozhodnutí není vydání konstitutivního aktu, jenž by určoval nové právo či povinnost některé ze stran, ale vydání deklaratorního rozhodnutí (blíže odst. 18 a 19 tohoto rozsudku).
25. V prvním žalobním tvrzení žalobkyně namítla, že popis stavby provedený správním orgánem I. stupně je nesprávný, neboť současná stavba není z 19. století a ve spise se nenachází žádný protokol o jejím ohledání ani podrobná fotodokumentace aktuálního stavu stavby kůlny.
26. Obsahem správních spisů i odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů má krajský soud za prokázané, že popis stavby, jak jej provedly správní orgány obou stupňů, je zcela realistický a odpovídá podkladům, které byly ke stavbě kůlny shromážděny a které dokládají také její historický vývoj. Rovněž má krajský soud za prokázané, že stav kůlny, která se nachází nejen v bezprostředním sousedství nemovitosti žalobkyně, ale také v blízkém sousedství stavebního úřadu, je všem účastníkům řízení i správním orgánům známý. Žalobkyně v postavení žadatelky v průběhu správního řízení žádné důkazy

nepředložila, s výjimkou fotografií, které připojila k odvolání, a jako důkaz navrhla spisy stavebního úřadu. Na základě obsahu správních spisů je třeba zdůraznit, že správní orgán I. stupně shromáždil obsáhlé množství podkladů mj. ze své správní činnosti vztahujících se k předmětné stavbě a spojených také s různými podněty a sděleními žalobkyně, které jsou přesně specifikovány na str. 4 – 5 prvostupňového rozhodnutí. Krajský soud má s přihlédnutím k ust. § 141 odst. 4 správního řádu zato, že správní orgán I. stupně učinil pro náležité doložení skutkového stavu maximum a nad rámec povinností vyplývajících pro něj z § 141 odst. 4 správního řádu shromáždil vyčerpávající množství podkladů pro rozhodnutí. Žalobkyně později v řízení navrhla provedení místního šetření sporné stavby. Správní orgán I. stupně a následně ani žalovaný tomuto návrhu nevyhověli právě s ohledem na podklady, které měli k dispozici a rovněž s ohledem na skutečnost, že je jim aktuální stav stavby dostatečně známý. Navíc byl stav sporného objektu detailně zkoumán v jiných řízeních, jejichž výsledky byly správními orgány v nyní souzené věci použity jako podklady rozhodnutí. V této souvislosti lze zmínit předně stanoviska orgánu památkové péče, a to závazné stanovisko Městského úřadu Kopřivnice ze dne 18. 9. 2017 vydané k záměru provedení udržovacích prací na stavbě kůlny a stanovisko téhož správního orgánu ze dne 20. 9. 2018 k záměru provedení udržovacích prací nejen na nemovitosti osob zúčastněných na řízení (městský dům č. p. X) ale také na nemovitosti žalobkyně (městský dům č. p. X). Rozhodným podkladem pro posouzení stavby je také protokol z kontrolní prohlídky na stavbě „Udržovací práce na objektu kůlny“ ze dne 30. 5. 2018. Krajský soud na základě důkazní situace vyplývající z obsahu správních spisů shodně se správními orgány neshledal racionální důvod k tomu, aby podkladem rozhodnutí bylo ještě aktualizované místní šetření. Přihlédl rovněž k tomu, že žádost žalobkyně o vydání rozhodnutí podle § 142 odst. 1 správního řádu ze dne 28. 10. 2018 byla podána až po vydání stanovisek orgánu památkové péče a po provedení kontrolní prohlídky ze dne 30. 5. 2018, která proběhla za účasti stavebního úřadu a orgánu památkové péče. Dle protokolu z kontrolní prohlídky stav udržovacích prací, včetně již realizované výměny kmenných patek za patky betonové, byl těmito dotčenými správními orgány řádně posouzen. Případné další změny oproti stavu zjištěnému tímto protokolem by žalobkyně musela nejen tvrdit, ale i prokázat, mj. s ohledem na specifikum řízení sporného. Žalobkyně v žalobě tvrdí, že došlo-li k výměně patek a sloupů kůlny, mohlo dojít a zřejmě došlo k zániku věci původní a vybudování věci nové. Jedná se však toliko o nijak nepodloženou spekulaci žalobkyně. V této souvislosti soud opětovně odkazuje na protokol ze dne 30. 5. 2018, podle kterého dotčené orgány prověřily mimo jiné také výměnu patek a sloupků stavby, kterou označily za přiměřenou výměnu konstrukčních prvků odpovídající závaznému stanovisku orgánu památkové péče ze dne 18. 9. 2017. Zpochybňuje-li žalobkyně tyto závěry, stejně jako evidenci stavby v katastru nemovitostí, musela by prokázat, že stavba byla zdemolována a byla postavena stavba nová. Důkazní břemeno je v řízení sporném na straně žadatele (viz blíže komentářová literatura, odst. 20 tohoto rozsudku). Pokud žalobkyně v žalobě tvrdí, že stavebník sdělil, že budoval nové základy stavby, jedná se o zcela nepodložené tvrzení, které nemá oporu v obsahu správních spisů. Uvedenou argumentací má krajský soud za vypořádané první a druhý žalobní bod, které důvodnými neshledal.

27. V dalším žalobním tvrzení žalobkyně namítla neprovedení místního šetření, které by současný stav kůlny postavilo najisto.

28. Žalobkyně v žalobě označila stanovisko orgánu památkové péče ze dne 20. 9. 2017 jako irelevantní pro posouzení současného stavu stavby. Krajský soud zjistil, že označené stanovisko má pro posuzovanou věc značnou vypovídací hodnotu, neboť podává ucelený popis městských domů č. p. X (ve vlastnictví osob zúčastněných na řízení) a č. p. X (ve vlastnictví žalobkyně), včetně jejich dvorních traktů, tedy i stavby kůlny a obsahuje také jejich odborné posouzení z pohledu památkové péče. Žalobkyně obsah stanoviska zpochybňuje bez jakéhokoliv bližšího odůvodnění a nekonkretizuje, v čem je podle ní nepravdivé nebo odporující realitě. Na základě obsahu správních spisů a odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů lze zdůraznit, že zmiňované stanovisko bylo toliko jedním z podkladů rozhodnutí a tedy i důkazů ke zjištění stavu stavby. Po vydání stanoviska došlo k již výše zmiňovanému kontrolnímu šetření (protokol ze dne 30. 5. 2018), jehož předmětem byly probíhající udržovací práce na stavbě kůlny. Kontrolní prohlídka byla provedena na základě podnětu žalobkyně ze dne 9. 5. 2018 a její výsledky krajský soud již rekapituloval v odst. 22 tohoto rozsudku. Na základě obsahu podání žalobkyně, jež jsou součástí správních spisů, jakož i obsahu podané žaloby, má krajský soud za to, že žalobkyně za rozhodnou skutečnost pro svou domněnku, že na místě stavby kůlny vznikla stavba nová, považuje právě realizaci betonových patek, o něž se nově opírá konstrukce stavby kůlny, když tyto patky považuje za základ nové stavby. Další novoty na sporné stavbě žalobkyně v žádném podání, ani v žalobě již netvrdila. Soud proto opětovně zdůrazňuje, že má za prokázané, že předmětem posouzení dotčenými orgány dne 30. 5. 2018 byla i výměna původních kamenných patek za patky betonové a výměna sloupků. Žalobkyně tvrzenou demolici stavby původní a vznik stavby nové nijak neprokázala.
29. Krajský soud pro úplnost doplňuje, že skutečnost, že žalobkyně nebyla účastna kontrolní prohlídky konané dne 30. 5. 2018, nepředstavuje zkrácení jejích práv, neboť žalobkyně neměla postavení účastníka řízení, když toliko podala podnět k šetření (dne 9. 5. 2018) ve smyslu ust. § 42 správního řádu, který ji neopravňoval k účasti na úkonech, jež správní orgán na základě podnětu provedl. O výsledku šetření podnětu byla žalobkyně informována stavebním úřadem sdělením ze dne 6. 6. 2018. Subjektivní pochybnost žalobkyně o současném stavu stavby sama o sobě nemá žádnou relevanci. Žalobkyně by musela svá subjektivní tvrzení také prokázat.
30. Krajský soud shodně se správními orgány obou stupňů a na rozdíl od žalobkyně považuje za stěžejní pro prokázání existence stavu stavby právě stanoviska orgánu památkové péče, když už sama skutečnost, že se stavba nachází v památkové rezervaci a je pod dohledem správního orgánu specializovaného na ochranu památek, eliminuje možnost nepovolených zásahů do *statutu quo* posuzované stavby.
31. V závěrečné části žaloby žalobkyně namítla nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí v důsledku neprovedení důkazů. Pokud jde o důkaz místním šetřením, k tomu se krajský soud již výše vyjádřil, na což plně odkazuje a nemá, co by k této otázce více uvedl.
32. Využití podkladů z jiných řízení nelze označit za projev libovůle správních orgánů, jak tvrdí žalobkyně, naopak zvolený postup typově odpovídá dokazování vymezenému § 141

odst. 4 správního řádu, v jehož režimu řízení podle § 142 správního řádu probíhá. Rovněž lze připomenout, že žalobkyně sama ve správním řízení navrhla důkaz správními spisy.

33. Krajský soud nesdílí ani výtku žalobkyně, že žalovaný v rámci odůvodnění rozhodnutí neposuzoval rámcovou fotografii „z ulice“, kterou žalobkyně předložila v souvislosti s odvoláním. Ke stavu výměny konstrukčních prvků stavby se žalovaný totiž vyjádřil na str. 6 napadeného rozhodnutí (odst. 1 – 4). Byť výslovně neodkázal na žalobkyní předložené fotografie, vyhodnotil v této části napadeného rozhodnutí její námitku k novosti stavby. Odkaz žalobkyně na judikaturu Ústavního soudu ohledně opomenutých důkazů proto krajský soud považuje za nepřiléhavý.
34. Na základě shora uvedené argumentace neshledal krajský soud důvodnou ani blíže neodůvodněnou námitku, že bylo zasaženo do práva žalobkyně na spravedlivý proces, jakož ani opakované tvrzení žalobkyně, že se jedná o stavbu zcela novou a tedy postavenou bez příslušných povolení. Tato formulace v závěru žaloby spíše nasvědčuje tomu, že žalobkyně se domáhá prostřednictvím řízení podle ust. § 142 správního řádu posouzení provedených udržovacích prací na stavbě jako nepovolené stavby. Takový účel však řízení podle § 142 správního řádu nemá.
35. Na základě shora uvedeného krajský soud neshledal důvody k doplnění dokazování důkazy navrženými žalobkyní v žalobě, a to ohledání stavby kůlny, důkaz fotografiemi, důkaz znaleckým posudkem o stavu a době postavení kůlny a její vztahu k historické předloze, když má za to, že podklady rozhodnutí, jež shromáždily správní orgány obou stupňů, jsou vyčerpávající a s ohledem na procesní odlišnost sporného řízení vyplývající z § 141 odst. 4 správního řádu dokonce překračující rámec řízení dle § 142 správního řádu. Správní orgány tak vytvořily předpoklad pro náležité zjištění skutkového stavu a správního právního posouzení věci.
36. K námitkám, jež vznesla žalobkyně podáním ze dne 14. 7. 2020 ke způsobu vedení správního spisu stavebního úřadu, krajský soud uvádí, že obsah správních spisů tak, jak byly předloženy krajskému soudu, bez ohledu na případné chronologické nepřesnosti, představuje způsobilý podklad soudního přezkumu napadeného rozhodnutí obsahující komplexní přehled zkoumaného skutkového stavu a základ právních závěrů, které byly na jeho základě vyvozeny, jak ostatně vyplývá z argumentace krajského soudu k žalobním bodům (viz výše). Výtky žalobkyně vůči vedení správního spisu jsou tvrzeny v poměrně obecné rovině, a co se týče absence konkrétních listin, neurčitě. Žalobkyně konkrétně namítá toliko absenci protokolu o kontrolní prohlídce ze dne 30. 5. 2018, o němž tvrdí, že před vydáním prvostupňového rozhodnutí nebyl součástí správního spisu a ani nebyl proveden jako důkaz listinou ve smyslu § 53 odst. 6 správního řádu. Obsahem správního spisu má krajský soud za prokázané, že dne 13. 5. 2019 se ke správnímu orgánu I. stupně dostavil zástupce žalobkyně a na základě výzvy dle § 36 odst. 3 správního řádu nahlížel do správního spisu před vydáním rozhodnutí. Pokud by protokol o kontrolní prohlídce ze dne 30. 5. 2018 nebyl součástí správního spisu, a přitom následně byl uveden v seznamu písemností, jež byly podkladem prvostupňového rozhodnutí (str. 5 rozhodnutí správního orgánu I. stupně), lze důvodně předpokládat, že by žalobkyně na tento rozpor reagovala již v podaném odvolání. Argumentace žalobkyně, že pokud by se listina ve správním spise

nacházela, brojila by proti tomuto důkazu již ve správním řízení, není natolik přesvědčivá, aby mohla zpochybnit obsah správního spisu před vydáním prvostupňového rozhodnutí. Pro úplnost krajský soud doplňuje, že provedení důkazu listinou dle § 53 odst. 6 správního řádu zde nebylo na místě, jelikož uvedený protokol o kontrolní prohlídce je podkladem rozhodnutí ve smyslu § 50 odst. 1 správního řádu.

37. K vyjádření osob zúčastněných na řízení, které namítly neexistenci podmínek pro postup podle ust. § 141 odst. 1 správního řádu a zneužití tohoto právního institutu žalobkyní, krajský soud uvádí, že je vázán závěry zrušujícího rozsudku NSS a další úvahy v namítaném směru mu proto v této věci nepřísluší. Současně soud zdůrazňuje, že je vázán obsahem žalobních tvrzení a osoby zúčastněné na řízení nejsou oprávněny disponovat předmětem řízení, tedy ani rámcem soudního přezkumu.
38. Krajský soud uzavírá, že na základě shora uvedené argumentace žalobu neshledal důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Krajský soud ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s.
39. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., přičemž procesně úspěšnému žalovanému nebyla přiznána náhrada nákladů řízení, neboť jeho náklady nepřesáhly běžnou úřední činnost.
40. Ve vztahu k osobám zúčastněným na řízení soud o nákladech řízení rozhodl dle § 60 odst. 5 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí uložil soud, případně na její návrh z důvodů vhodných zvláštního zřetele. V posuzované věci podle obsahu soudního spisu žádné takové skutečnosti nenastaly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto

rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 30. března 2022

JUDr. Monika Javorová, v. r.
předsedkyně senátu